

PREZES
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
W KATOWICACH

40-024 Katowice, ul. Powstańców 41a
Tel./Fax (0-32) 256-46-96, Tel/Fax (0-32) 255-26-47, Tel. /Fax (0-32) 255-44-04
E-mail: katowice@uokik.gov.pl

Katowice, dn.31.07.2002r.

RKT-60/07/02/K/SB

DECYZJA Nr RKT-33/2002

Na podstawie art. 104 K.p.a. i art. 28 ust. 6 oraz art. 101 ust. 2 pkt 2b ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2000r. Nr 122, poz.1319 oraz z 2001r. Nr 110, poz. 1189 i Nr 154, poz. 1800), w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, **nakłada się** na Panią Marzenę Z.-T. prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą DAGA w Gliwicach, z tytułu nieudzielenia informacji żądanych przez Prezesa Urzędu na podstawie art. 45 w/w ustawy w trakcie postępowania o sygn. RKT-60/16/01/SB, **karę pieniężną** w wysokości 880 PLN (słownie: osiemset osiemdziesiąt złotych) stanowiącą równowartość 250 EURO (słownie: dwieście pięćdziesiąt EURO) płatną do budżetu państwa.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 26 pkt 11 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. Nr 122, poz. 1319 z późn.zm.) (zwaney dalej ustawą antymonopolową), do zakresu działania Prezesa Urzędu (zwanego dalej organem antymonopolowym) należy występowanie do przedsiębiorców i związków przedsiębiorców w sprawach ochrony praw i interesów konsumentów. W dniu 06.08.2001r. wszczęto z urzędu w imieniu Prezesa UOKiK postępowanie wyjaśniające, w celu ustalenia, czy wystąpiło naruszenie chronionych prawem interesów konsumentów uzasadniające podjęcie działań określonych w ustawie z dnia 16 kwietnia 1993r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 1993r. Nr 47, poz. 211, z 1996r. Nr 106, poz. 496, z 1997r. Nr 88, poz. 554, z 1998r. Nr 106, poz. 668, z 2000r. Nr 29, poz. 356, Dz.U. 2000r. Nr 93, poz. 1027) (zwaney dalej UZNK), w zakresie treści postanowień zawartych w umowie oraz w warunkach uczestnictwa w imprezach turystycznych organizowanych przez Panią Marzenę Z.-T. prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą „DAGA” w Gliwicach (dalej zwaną „DAGA”).

W dniu 06.08.2001r. (Karta nr 14) na podstawie art. 45 ustawy antymonopolowej wezwano DAGA do dostarczenia dokumentów świadczących o prowadzeniu działalności polegającej na organizowaniu imprez turystycznych oraz stosowanego wzorca umownego. 13.08.2001r. wpłynęła odpowiedź (Karty nr 15-18) zawierająca UMOWĘ – ZGŁOSZENIE na Imprezę, której organizatorem jest „DAGA” w Gliwicach oraz treść warunków uczestnictwa w imprezach organizowanych przez „DAGA”. Na podstawie powyższych dokumentów, organ antymonopolowy, po stwierdzeniu, iż ich zapisy mogą naruszać regulacje Kodeksu cywilnego w zakresie niedozwolonych postanowień umownych w dniu 29.08.2001r. (Karty nr 21-25) wystosował wezwanie do zaniechania działań mogących nosić znamiona czynów nieuczciwej konkurencji w rozumieniu art. 3 ust. 1 UZNK, poprzez ich zmianę. Po wysłaniu przez organ antymonopolowy monitów w dniach 25.09.2001r. oraz 16.10.2001r. (Karty nr 26-29), DAGA pismem, które wpłynęło w dniu 25.10.2001r. (Karty nr 29) zwróciła się o przedłużenie terminu do udzielenia odpowiedzi na wezwanie. 07.11.2001r. (Karty nr 30-31) DAGA dostarczyła propozycję warunków uczestnictwa w imprezach organizowanych przez B.P. DAGA. Ponieważ przedstawione warunki uczestnictwa nadal mogły naruszać interes konsumenta, w dniu 03.12.2001r. (Karty nr 32-33) organ antymonopolowy przedstawił dodatkowe wyjaśnienia dotyczące przyczyn uznania ich za mogące nosić znamiona niedozwolonych postanowień umownych. Z powodu nie dostarczenia odpowiedzi w określonych

terminach, w dniach 19.12.2001r., 09.01.2002r. organ antymonopolowy wysłał monity (Karty nr 34-35). W dniu 17.01.2002r. DAGA dostarczyła nowe warunki uczestnictwa w imprezach turystycznych, pomijając treści umowy (Karta nr 36). Ponieważ również warunki uczestnictwa w imprezach przedstawione w dniu 17.01.2002r. w opinii organu antymonopolowego zawierały zapisy, które mogły nosić znamiona niedozwolonych postanowień umownych, w dniu 24.01.2002r. organ przekazał kolejną opinię o możliwych naruszeniach prawa (Karty nr 37-38).

Na podstawie ustaleń dokonanych w trakcie rozmowy telefonicznej, która została przeprowadzona w dniu 28.01.2002r. (Karta nr 40) z inicjatywy Pani Marzeny Z.-T. pracownik Delegatury ustalił, iż w załączniku do pisma z dnia 07.11.2001r. przesłany wzorzec warunków uczestnictwa w imprezach organizowanych przez DAGA był przepisany z warunków jakie stosowane są przez BP „...”. Jak ustalono, również warunki umowy przesłane w dniu 17.01.2002r. bez pisma przewodniego, były warunkami, innego biura podróży, jednak Pani Marzena Z.-T. nie podała jakiego.

W celu ustalenia stanu faktycznego pismem z dnia 30.01.2002r. organ antymonopolowy zwrócił się do DAGA o ustosunkowanie się do ustaleń dokonanych podczas rozmowy telefonicznej oraz przekazanie wzorca umownego faktycznie przedstawianego konsumentom przez Biuro Podróży (Karta nr 41). W odpowiedzi z dnia 5.02.2002r. nie przekazano wyjaśnień, dotyczących przedstawiania jako własne propozycje, zmienione warunki uczestnictwa w imprezach, a które faktycznie były stosowane przez inne biura oraz nie załączono wzorca umownego potwierdzającego stan faktyczny (Karta nr 42). Biorąc pod uwagę konieczność ostatecznego wyjaśnienia sprawy, w dniu 07.02.2002r. organ antymonopolowy wystosował kolejne pismo, w którym oprócz prośby o wyjaśnienie niejasności dot. stanu faktycznego, poprosił o podanie nazw i adresów biur podróży, stosujących zakwestionowane wzorce umowne, a które zostały przedstawione organowi antymonopolowemu w pismach z dnia 07.11.2001r. i 17.01.2002r. Żądanie miało na celu umożliwienie podjęcia, ustawowych działań w zakresie spowodowania zaniechania stosowania niedozwolonych postanowień umownych przez biura podróży stosujące przekazane warunki umów (Karta nr 43). We wszystkich w/w pismach zamieszczone było pouczenie o sankcjach za nieudzielenie informacji lub za udzielenie informacji nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd.

Niedostarczenie wymaganych informacji w przedmiotowej sprawie, spowodowało, iż organ antymonopolowy w dniu 28.02.2002r. zwrócił się do Wojewódzkiego Inspektoratu Inspekcji Handlowej w Katowicach o przeprowadzenie kontroli w firmie Pani Marzeny Z.-T. prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą „DAGA” w Gliwicach w celu ustalenia stanu faktycznego. Jak wykazała przeprowadzona w dniu 20.03.2002r. kontrola wzorcem faktycznie stosowanym przez DAGA jest wzorzec, który był dostarczony organowi antymonopolowemu wraz z pismem z dnia 13.08.2001r. (Karty nr 44-49)

W związku z niedostarczeniem żądanych przez organ antymonopolowy informacji, w dniu 07.03.2002r. DAGA została zawiadomiona o wszczęciu na podstawie art. 44 ust. 2 w związku z art. 44 ust. 1 oraz art. 83 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów, postępowania w sprawie nałożenia na tego przedsiębiorcę kary pieniężnej za nieudzielenie informacji żądanych przez Prezesa Urzędu na podstawie art. 45 w/w ustawy w trakcie postępowania o sygn. RKT-60/16/01/SB (Karta nr 1).

Organ antymonopolowy ustalił i zważył co następuje:

W dniu 7.03.2002r. w imieniu Prezesa Urzędu postanowieniem wszczęto postępowanie w sprawie nałożenia kary pieniężnej na Panią Marzenę Z.-T. prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą DAGA z siedzibą w Gliwicach, za nieudzielenie informacji żądanych przez organ antymonopolowy w trakcie postępowania mającego na celu doprowadzenie do eliminacji z obrotu klauzul niedozwolonych (abuzywnych).

Zgodnie z art. 26 pkt 11 ustawy antymonopolowej, do zakresu działania organu antymonopolowego należy występowanie do przedsiębiorców i związków przedsiębiorców w sprawach ochrony praw i interesów konsumentów. Prezes uprawniony jest do podejmowania działań w interesie publicznym konsumentów w zakresie określonym przez ustawę antymonopolową, jak również przez inne szczególne ustawy w tym również w zakresie stosowania we wzorcach

umownych niedozwolonych postanowień umownych, o których mowa w Kodeksie cywilnym zgodnie z art. 479(38) K.c.

Zmiany wprowadzone ustawą z dnia 2 marca 2000r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz.U. Nr 2000 Nr 22, poz. 271) dotyczące art. 384-385(4) KC (wzorce umowne) i wprowadzenia odpowiedzialności za produkt jako tytuł VI(1) księgi trzeciej (art. 479(1) – 449(11) KC), po odpowiedzialności deliktowej, są zmianą bardzo głęboką, zwłaszcza w zakresie kontroli treści umowy i wzorców umownych, rewolucjonizującą dotychczasowe ujęcie KC. „Wzorce umowne” są doktrynalnym określeniem wszelkich jednostronnie przygotowywanych z góry, przed zawarciem umowy, gotowych klauzul umów, w postaci warunków umów, ich wzorów, regulaminów itp. Ze wskazanym podziałem wzorców na ich rodzaje (ogólne warunki, wzory, regulaminy) nie wiążą się żadne skutki prawne. Jako akty o ogólnym charakterze, narzucane przez proponentów, stają się zagrożeniem dla interesów drugiej strony, najczęściej (choć nie wyłącznie) konsumenta.

Ustawa o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny w zakresie kontroli wzorców umownych wprowadza możliwość abstrakcyjnej kontroli treści wzorców przez zaskarżanie klauzul jako takich. Nowela wprowadza abstrakcyjną kontrolę wzorców umownych, dodając rozdział 3 (Postępowanie w sprawach o uznanie postanowień wzorca za niedozwolone), obejmujący art. 479(36)-479(45) KPC. Abstrakcyjna sądowa kontrola wzorców wymaga ich oceny i ewentualnego zakazu stosowania w oderwaniu od konkretnej umowy. Wprowadzenie sądowej kontroli abstrakcyjnej wzorców umownych przewiduje dyrektywa 93/13 EWG z 5.4.1993r.: „osoby i organizacje, które na podstawie prawa wewnątrzpaństwowego mają interes prawny w ochronie konsumenta muszą mieć możliwość wszczęcia postępowania przed sądem lub organem administracyjnym właściwym do rozstrzygnięcia o skardze lub zażaleniu albo wszczęcia postępowania sądowego w przedmiocie klauzul umownych ze względu na ich powszechne zastosowanie w umowach z konsumentami, a w szczególności w przedmiocie niedozwolonych klauzul.” Ochrona przed negatywnym oddziaływaniem wzorców na zbiorowe interesy konsumentów nie jest możliwa do osiągnięcia w inny sposób, jak przez abstrakcyjną kontrolę wzorca.

Powództwo o kontrolę abstrakcyjną powinno być wytaczane przeciw przedsiębiorcy – profesjonalście, stosującemu wzorzec. Kwestia rzeczywistego autorstwa wzorca jest z tego punktu widzenia obojętna. Nie jest dopuszczalny zarzut, że pozwany nie jest jedynym ani pierwszym stosującym zakwestionowany wzorzec. Kontrola abstrakcyjna może być przeprowadzana dzięki istnieniu drogi sądowej oraz mechanizmowi mającemu na celu zbieranie rozstrzygnięć i informowania o nich sądy i praktykę pozasądową, tak aby klauzule niedozwolone (abuzywne) rzeczywiście mogły być eliminowane z obrotu.

Dodatkowo zgodnie z art. 479(37) K.p.c. w sprawach rozpatrywanych według przepisów niniejszego rozdziału art. 479(12) i art. 479(13) nie stosuje się. Postępowanie w sprawie kontroli wzorca jest prowadzone nie tylko w interesie powoda-wnioskodawcy, lecz przede wszystkim w interesie zbiorowym konsumentów (interes publiczny). Załatwienie sprawy bez konieczności wydawania rozstrzygnięcia merytorycznego o abuzywności klauzuli nie jest tu pożądane. Dlatego wyłączono w tym zakresie stosowanie art. 479(12) K.p.c., skłaniającego do polubownego i pozasądowego załatwienia sporu gospodarczego. Z tych samych przyczyn wyłączono stosowanie art. 479(13) K.p.c., regulującego w specyficzny sposób dla spraw gospodarczych dokonywanie czynności dyspozytywnych, odmiennie niż w art. 203 § 4 K.p.c. Dodatkowo zgodnie z art. 479(41) K.p.c. w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone niedopuszczalne jest zawarcie ugody.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 UZNK czynem nieuczciwej konkurencji jest działanie sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami, jeżeli zagraża lub narusza interes innego przedsiębiorcy lub klienta. Zgodnie z wyrokiem Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 26 września 2001r. Sygn. akt IC 1948/00, powyższa ustawa w art. 5-16 zawiera katalog stypizowanych czynów nieuczciwej konkurencji. Katalog ów ma jednak charakter otwarty i jako taki stanowi wyliczenie jedynie przykładowe. Jeżeli określone działanie nie należy do czynów wyraźnie wskazanych w art. 5 – 16 UZNK, nie wykluczone, iż spełniać ono będzie przesłanki niezbędne do uznania, iż jest czynem nieuczciwej konkurencji w świetle art. 3 UZNK.

Dokonując abstrakcyjnej kontroli wzorca umownego regulującego korzystanie z imprez turystycznych organizowanych przez biura podróży w zakresie stosowania zapisów pod kątem niedozwolonych postanowień umownych określonych w Kodeksie cywilnym, kontrolujący musi posiadać komplet dokumentów w których zamieszczane są informacje określające prawa i obowiązki uczestników kontraktu. W przedmiotowym przypadku niezbędne jest posiadanie treści umowy oraz uzupełniających ją warunków uczestnictwa w imprezach turystycznych organizowanych przez biuro podróży. Podjęte przez organ antymonopolowy działania miały na celu polubowne doprowadzenie do zmiany treści ogólnych warunków uczestnictwa w imprezach organizowanych przez B.P. DAGA, jednak biorąc pod uwagę informacje podawane w trakcie prowadzonego postępowania RKT-60/16/01/SB przez DAGA, wymagały one wyjaśnienia w postaci uzyskania w trakcie prowadzonych negocjacji faktycznie stosowanej treści umowy i ogólnych warunków uczestnictwa w imprezach turystycznych, jak również adresów przedsiębiorców stosujących wzorce umowne, których treści zostały zakwestionowane, jako mogące nosić znamiona niedozwolonych postanowień umownych.

Organ antymonopolowy skierował pisma z dnia 30.01.2002r., 07.02.2002r. w celu ustalenia stanu faktycznego, tj. ustalenia treści wzorca umownego faktycznie stosowanego przez DAGA, Jednak DAGA nie przedstawiła takich umów pomimo wezwania organu antymonopolowego. DAGA została pouczona o sankcjach za nieudzielenie informacji lub za udzielenie informacji nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd.

DAGA nie przedstawiła również informacji, o które zwracał się organ antymonopolowy w piśmie z dnia 07.02.2002r. w sprawie nazw i adresów biur podróży stosujących zakwestionowane warunki uczestnictwa w imprezach dostarczone pismami z dnia 06.11.2001r. i 17.01.2002r.

Na podstawie powyższego organ antymonopolowy ustalił, iż DAGA nie przekazała Prezesowi wymaganych informacji, które pozwoliłyby na pełną, kompleksową analizę praw i obowiązków stron umowy, pod kątem ewentualnego naruszenia regulacji prawnych w szczególności ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. o usługach turystycznych (tekst jedn. Dz.U. z 2001r. Nr 55, poz. 578), a także niedozwolonych postanowień umownych określonych przez Kodeks cywilny. Organ antymonopolowy kilkakrotnie kierował pisma do DAGA wzywające do przekazania informacji, których posiadanie było konieczne, aby móc rzetelnie analizować treści wzorców umownych, a także ewentualnie podjąć działania polegające na skierowaniu sprawy do rozeznania przez Sąd. DAGA nie przedstawiła żądanych danych, a także wyjaśnień również po otrzymaniu w dniu 18.03.2002r. (karta nr 51) postanowienia o wszczęciu postępowania o nałożenie kary pieniężnej z tytułu nieudzielenia informacji.

Artykuł 101 ust. 2 pkt 2b ustawy stanowi, iż na przedsiębiorcę może zostać nałożona kara pieniężna jeżeli choćby nieumyślnie nie udzielił informacji żądanych przez Prezesa Urzędu na podstawie art. 18 ust. 3 lub art. 45, lub udzielił nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd informacji. Kara pieniężna za nieudzielenie informacji może być ustalona w wysokości stanowiącej równowartość od 200 do 5 000 EURO. Wysokość kary - zależy zgodnie z art. 104 w/w ustawy - od okresu, stopnia oraz okoliczności uprzedniego naruszenia przepisów ustawy. Każde żądanie przekazania informacji zawierało pouczenie o sankcjach za nieudzielenie informacji lub za udzielenie informacji nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd. Dlatego też w niniejszej sprawie Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, postanowił nałożyć na Panią Marzenę Z.-T. prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą DAGA w Gliwicach, karę pieniężną za nieudzielenie żądanych informacji.

Wymiar kary w niniejszej sprawie mógł wynieść równowartość od 200 do 5 000 EURO.

Nieudzielenie informacji stanowi naruszenie art. 101 ust. 2 pkt 2b ustawy antymonopolowej stanowiącego o możliwości nałożenia kary jeżeli przedsiębiorca nie udzieli żądanych informacji. Biorąc pod uwagę, iż Pani Marzena Z.-T. prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą DAGA w Gliwicach pomimo kilkakrotnych wezwań do przedstawienia wyjaśnień, w sprawie niespełnienia żądania, uwzględniając fakt naganności działania DAGA utrudniającej Prezesowi Urzędu wykonywanie ustawowych obowiązków, organ antymonopolowy postanowił nałożyć karę pieniężną w wysokości 880 PLN (słownie: osiemset osiemdziesiąt złotych), stanowiącej równowartość 250 EURO (słownie: dwieście pięćdziesiąt EURO).

Kurs EURO ustalony zgodnie z regułami o jakich mowa w art. 115 ustawy, wyniósł na dzień 31.12.2001r. – 3,5219 PLN.

Wobec czego organ antymonopolowy postanowił nałożyć karę pieniężną w wysokości, 880 PLN stanowiącej równowartość 250 EURO.

Stąd orzeka się jak w sentencji.

Od niniejszej decyzji służy odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Antymonopolowego za pośrednictwem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatury w Katowicach, w terminie dwutygodniowym od dnia doręczenia decyzji.

Karę należy wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w NBP o/o Warszawa 51101010100078782231000000.

W imieniu Prezesa
Urzędu Ochrony Konkurencji i
Konsumentów

Dyrektor Delegatury
Urzędu Ochrony Konkurencji
i Konsumentów w Katowicach
Alicja Kral